

بسمه تعالی

**چیدمان استاندارد
در خانه های بهداشت**

با نظارت و هماهنگی واحد آموزش بهورزی معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

مقدمه

توزیع عادلانه منابع بهداشتی، فلسفه اصلی مراقبت های اولیه بهداشتی می باشد. این هدف وقتی تحقق می یابد که وسیع ترین و اولیه ترین نیازهای بهداشتی جامعه تا جایی که ممکن است در محل کار و زندگی مردم و به راحتی قابل دسترسی باشد. برای تحقق فلسفه اصلی PHC، خانه های بهداشت بعنوان اولین سطح تماس مردم در دورترین مناطق روستایی با خدمات بهداشتی، با در نظر گرفتن دو آیتم مهم **تراکم جمعیت و وضعیت جغرافیایی منطقه تحت پوشش** ایجاد و راه اندازی گردید و خانه های بهداشت در مناطقی مستقر گردیدند که جمعیت تحت پوشش از لحاظ جغرافیایی و فرهنگی دسترسی سهل و آسان به آن داشته باشند.

با توجه به وظایف بهورزان در ارائه مراقبت های اولیه بهداشتی و حجم خدماتی که بایستی برای جمعیت تحت پوشش ارائه می گردد، **فضای فیزیکی و تجهیزات مورد نیاز برای ارائه خدمات** پیش بینی می شود. با توجه به تعدد و تنوع خدمات ارائه شده در خانه بهداشت، حجم مراجعات و به منظور برقرار کردن نظم و ترتیب، پیش بینی و استقرار یک الگوی استاندارد برای چیدمان خانه بهداشت امری اجتناب ناپذیر است.

تابلوهای راهنما

- تابلوی راهنمای ورودی جاده :

تابلو راهنما خانه بهداشت در کنار جاده اصلی در ابتدای مسیر فرعی که به خانه بهداشت ختم می شود نصب شود و نام خانه بهداشت و نام روستا بر روی آن نوشته شود.

- تابلوی سر در خانه بهداشت:

تابلو سر در خانه بهداشت بالای درب حیاط خانه بهداشت و به اندازه (معمولاً ۱۰۰*۷۰) تهیه و نصب می شود. تابلو خانه بهداشت ضمیمه، کنار تابلو مرکز مربوطه نصب شود. در تابلوهای مذکور باید آرم دانشگاه، شبکه بهداشت و درمان یا مرکز بهداشت شهرستان و مرکز خدمات جامع سلامت مربوطه به همراه سال تاسیس خانه بهداشت درج شود.

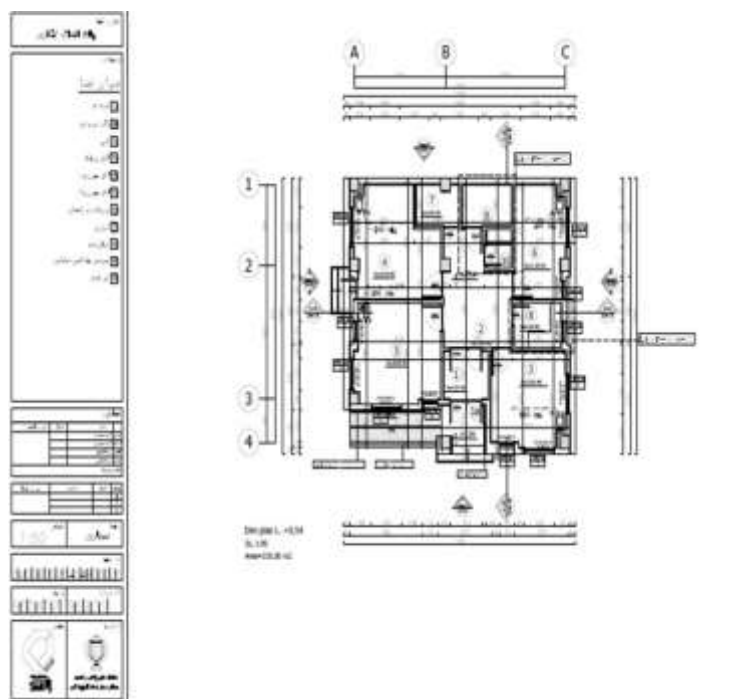

فضای فیزیکی خانه های بهداشت

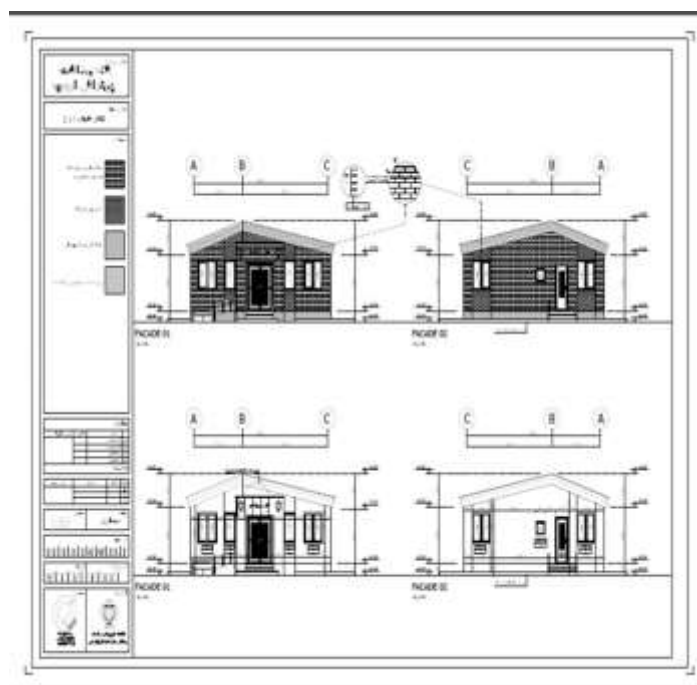
- در حال حاضر ساختمان خانه های بهداشت به دو شکل دولتی موجود است:
 ۱. تیپ استاندارد ۱ (۹۰ متر مربع)
 ۲. تیپ استاندارد ۲ (۱۰۵ متر مربع)
- متراژ خانه های بهداشت در حال حاضر بر اساس تعداد استاندارد بهورز هر خانه بهداشت و فضای کار مورد نیاز آنها برای ارائه خدمات برنامه های سلامت تعیین می گردد.
- معمولاً هر خانه بهداشت تیپ استاندارد دارای دو اتاق (یک اتاق به محل کار و یک اتاق به محل معاینه) و یک سالن انتظار برای ارائه خدمات می باشد.
- خانه بهداشت میبایست دارای دیوار کشی، فضای سبز و تابلو سردرب باشد.

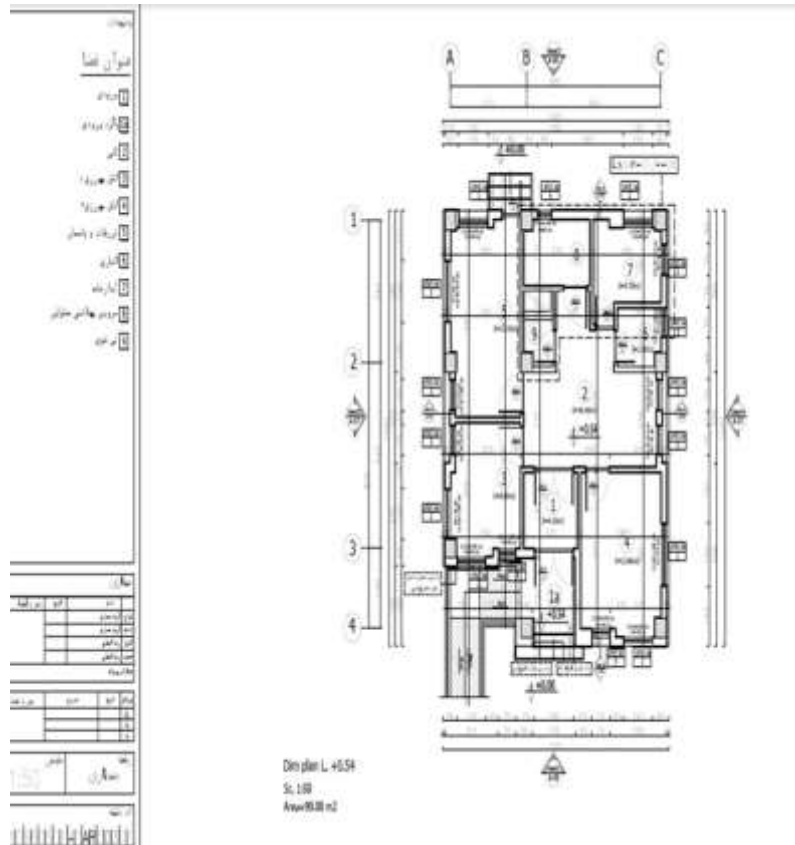
نقشه فضای فیزیکی خانه های بهداشت (۱۰۵ متری)

نقشه فضای فیزیکی خانه های بهداشت (۹۰ متری)

اصول کلی چیدمان وسایل و تجهیزات درخانه بهداشت

رعایت اصول ذیل در چیدمان وسایل و تجهیزات درخانه بهداشت از اهمیت خاصی برخوردار است :

چیدمان وسایل باید طوری انجام گیرد که در زمان معاینه و مراقبت کمترین تردد برای مراجعه کننده را در پی داشته باشد .

در زمان معاینه و مراقبت، حریم شخصی افراد حفظ شود و مراجعه کننده در کنار بهورز قرار گیرد بطوری که مجبور نباشد برای طرح مسایل خود با صدای بلند صحبت کند .

چیدمان وسایل باید طوری باشد که وسایل خطرناک و یا تجهیزات حساس در دسترس مراجعین بویژه کودکان قرار نگیرد .

کلیه ابزارهای مورد نیاز درارایه خدمات به سهولت در دسترس بهورز قرار گیرد .

چیدمان استاندارد تجهیزات و ملزومات - سالن انتظار

- **برد آموزشی ۱۰۰*۱۲۰:** اطلاعیه های آموزشی و پمفلت ها با توجه به تاریخ و زمان کاربرد و با آرایش منظم نصب شود.

- **کپسول آتش نشانی :** کپسول آتش نشانی در سالن انتظار در محل مناسب نصب شده باشد. دارای تاریخ شارژ باشد. دستور عمل استفاده از کپسول آتش نشانی در کنار آن نصب شود.
- **سایر پوسترها:** پوسترهای ارسال شده به خانه بهداشت در کاور مناسب و با آرایش منظم و با توجه به تاریخ و زمان کاربرد در سالن انتظار و در معرض دید مراجعان نصب شود. بعد از کهنه شدن یا سپری شدن زمان کاربرد پوسترها، باید اقدام به جایگزینی پوسترهای جدید به جای پوسترهای قدیمی شود

چیدمان استاندارد تجهیزات و ملزومات - سالن انتظار

چگونگی نصب پوسترها

تجهیزات و ملزومات اتاق کار (۱) بهورز

برد مشخصات شناسنامه ای اتاق کار (بهورز) (۷۰*۱۰۰)

فرم های شناسنامه ای خانه بهداشت:

فرم مشخصات بهورز

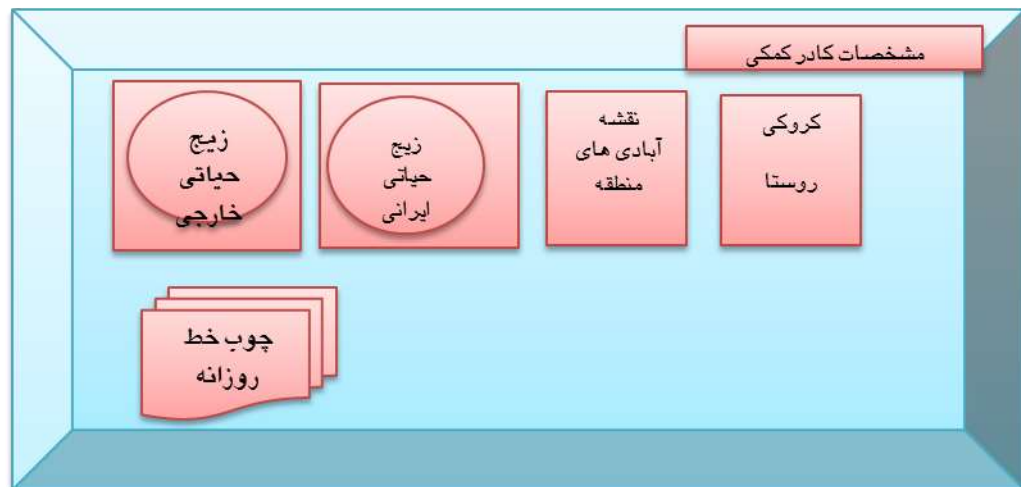
کروکی روستا

نقشه منطقه

زیج حیاتی

شرح وظایف بهورزان

این فرم ها در پشت میز کار بهورز نصب می شوند بطوری که وقتی بهورز در پشت میز کار خود می نشیند این فرم ها در بالای سر او به خوبی قابل رویت است.

برد فعالیت های آموزشی شامل موارد زیر :

- برنامه سیاری پزشک
- برنامه بازدید بهورز از روستا یا روستاهای قمر و مدارس تحت پوشش
- فرم وضعیت کارگاههای موجود و لیست اماکن عمومی و مراکز تهیه و توزیع و فروش مواد غذایی
- ساعت کار مرکز بهداشتی درمانی مربوط جهت اطلاع مراجعان برای تنظیم زمان مراجعات

- شاخص های بهداشتی خانه بهداشت این شاخص ها به تفکیک واحدها و برنامه ها در آخر کتابچه ذکر شده

- جدول ثبت تعداد مدارس و دانش آموزان منطقه

- جدول فعالیت های آموزشی در خانه بهداشت

- فرم کلر سنجی روزانه آب آشامیدنی

- فرم گزارش تلفنی بیماریها

- تقویم مناسبت های بهداشتی

پوستر راهنمای تغذیه با شیرمادر:

جدیدترین پوستردراتاق کار بهورز ودرمحل دید مراجعان روی بردآموزشی نصب شود.

چارت B.M.I:

چارت نوموگرام قد ووزن یانمایه توده بدنی کنار ترازو ی بزرگسال نصب شود.

ماکت دندان:

ماکت دندان، مسواک ونخ دندان دراتاق کار در محل مناسب (ترجیحا روی میزکار) قرارداده شود.

سینی معاینه:

برروی میز کار بهورز قرارگرفته و شامل وسایل زیر است :

تایمر، چراغ قوه، مترنواری، آبسلانگ یکبارمصرف، پنبه سوآپ شده ،ظرف برای پنبه تمیز و کشیف، دستگاه فشارسنج بزرگسال، دستگاه فشارسنج اطفال، گوشی پزشکی که باید بطور مرتب از نظر سالم بودن بررسی شوند.

رایانه و مودم: با استقرار سامانه سیم و پرونده الکترونیکی سلامت تجهیز خانه های بهداشت با رایانه و مودم صورت گرفته است. هر رایانه شامل کیس و مانیتور صفحه کلید و ماوس می باشد. که باید از دوراز نور آفتاب و روی میز اتاق شماره ۱ بهورز قرار گیرد. رایانه باید محافظ برق داشته و پس از اتمام کار برق وی مرکزی قطع و از روکش مخصوص برای محافظت از گرد و خاک استفاده شود .

ترازوی قد سنج دار: این ترازو جهت توزین اطفال بالای ۲سال و بزرگسالان استفاده می شود و باید در سطحی صاف و تراز و در محل مناسبی از اتاق کار که در معرض عبور و مرور نباشد قرار گیرد. ترازو بعد از هر بار استفاده قفل شده و در ابتدای هر روز صحت کار ترازو بزرگسالان با وزنه شاهد ۲۰۰۰ گرمی سنجیده شود.

میز قدسنج و ترازوی اطفال: در اتاق کار نزدیک میز کار بهورز و کنار دیوار دور از جریان مستقیم باد یا نور آفتاب قرار گیرد.

ترازوی اطفال روی قسمت مربوطه در میز قدسنگ یا درجای مطمئن و تراز قرار گیرد. ترازو بعد از هر بار استفاده قفل شده و صحت آن با وزنه شاهد ۵۰۰ گرمی که باید در کنار آن وجود داشته باشد در ابتدای هر روز سنجیده شود.

کمد دارویی:

نحوه ذخیره سازی و چیدمان دارو

داروها ممکن است به دو صورت در کنار هم چیده شوند:

۱- بر اساس شکل دارو مانند چیدن قرص ها کنار هم

۲- بر اساس گروه درمانی مانند چیدن آنتی بیوتیک ها کنار هم

در چیدمان قفسه: رعایت این نکته الزامی است که باید داروی با تاریخ انقضاء طولانی تر پشت داروی با تاریخ انقضاء

کوتاهتر چیده شود.

در تحویل دارو: رعایت این نکته الزامی است که تاریخ انقضاء کوتاهتر قبل از داروی با تاریخ انقضاء طولانی تر به بیمار

تحویل داده شود.

کمد دارویی ۲ طبقه:

یک طبقه به داروهای خوراکی و طبقه دیگر به داروهای غیر خوراکی اختصاص می یابد.

کمد دارویی ۳ طبقه:

طبقه بالا شربت ها، طبقه میانی قطره، قرص و سایر داروهای خوراکی و در طبقه پایین داروهای غیرخوراکی چیده می شود.

کمد دارویی ۴ طبقه:

طبقه بالا شربت ها، طبقه دوم قطره ها، طبقه سوم قرص ها و سایر داروهای خوراکی و در طبقه پایین داروهای غیر خوراکی چیده می شود.

نکات مهم در چیدمان دارو

۱- هر دارویی که در کمد دارویی گذاشته می شود

ضروری است که دارای برچسپ دارویی باشد.

۲- برچسپ های موجود بر داروها اطلاعات کافی در مورد نام دارو، تاریخ انقضاء دارو، دوز دارو، طریقه مصرف دارو، موارد منع مصرف دارو را در اختیار ما قرار می دهد.

۳- کلیه ظروف و شیشه های دارو بایستی درب داشته باشند و برچسپ مشخ برای نوشتن نام دارو داشته باشند.

۴- هر روز به مقدار مصرفی همان روز دارو از قسمت پایین کمد دارویی خارج و در قسمت بالای کمد در دسترس قرار گیرد.

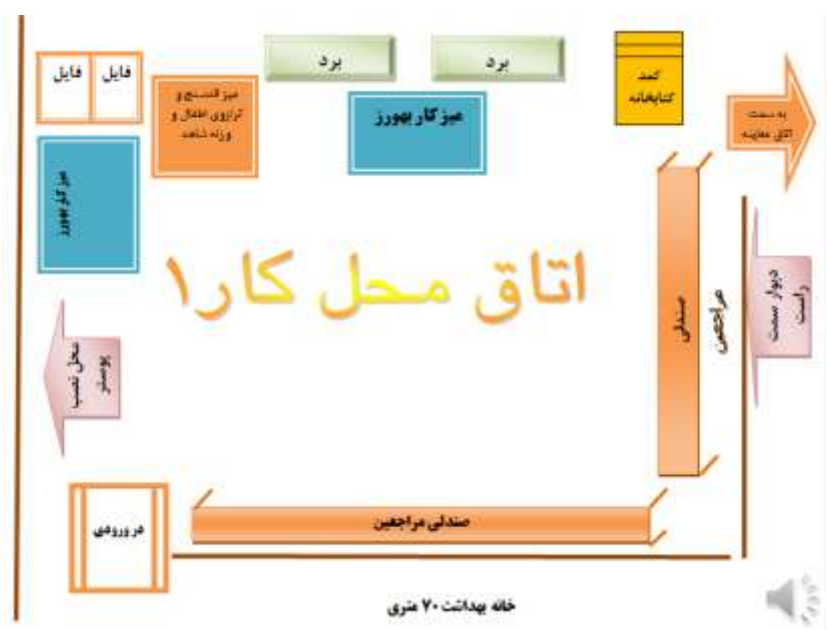
۵- داروهای که به فرم روغن هستند، مانند شیاف در یخچال نگهداری گردد.

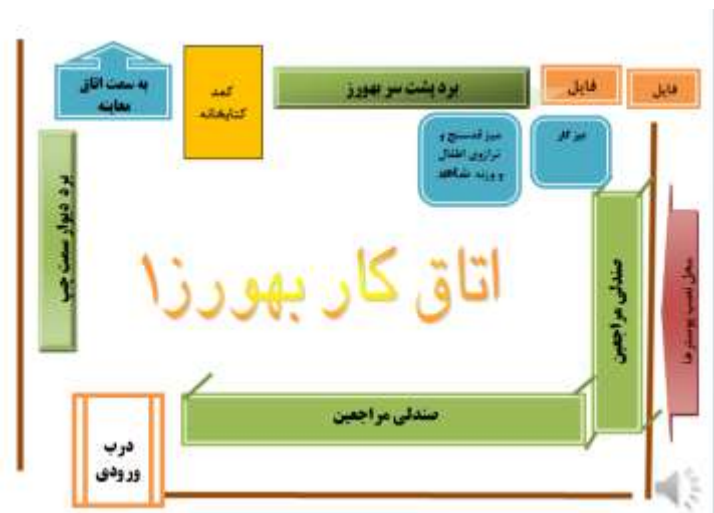
تاریخ انقضاء داروها:

تاریخ انقضاء داروها باید با فرم تاریخ انقضاء موجود بر قفسه دارویی مطابقت داده شود.

فرم تاریخ انقضاء:

در فرم تاریخ انقضاء داروها، به ترتیب تاریخ تمام اقلام دارویی ثبت می شود. تاریخ انقضاء داروها باید با فرم تاریخ انقضاء مطابقت داشته باشد.

دفاتر و فرم های مربوطه

با استقرار پرونده الکترونیکی و سامانه سیب دفاتر و فرم ها نیز حذف شده اند ولی در مراکز که هنوز سیستم اطلاعاتی دفاتر می باشد باید دفاتر:

مراقبت ادغام یافته سلامت مادران _ مراقبت کودک سالم _ دفتر دارویی _ دفتر سلامت باروری _ دفتر آموزش بهداشت _ دفتر مراقبت بیماریهای غیر واگیردار (فشار خون) _ دفتر سلامت روان _ دفتر پیگیری _ دفتر واکسیناسیون _ دفتر مهاجرت دهی و مهاجرت پذیری _ تولد و مرگ _ و وجود داشته باشد.

تجهیزات و ملزومات اتاق کار ۲ بهورز (اتاق معاینه)

میز کار و صندلی: با توجه به تعداد بهورزان در اتاق کار و در مکانی که به راحتی بتوان به مراجعین خدمات لازم را ارائه داد.

فایل: باتوجه به تعداد جمعیت تحت پوشش در محل مناسبی از اتاق کار ترجیحا نزدیک میز کار بهورز قرار گیرد. طبقات فایل براساس محتویات داخل آن اتیکت گذاری شود.

کمد کتابخانه: در محل مناسبی از اتاق کار قرار گرفته و فصلنامه های بهورز، پمفلت ها و سایر منابع آموزشی در آن نگهداری شود.

یخچال محل کار: مواردی نظیر محیط های کشت، آمپول های پیشگیری از بارداری، آب و سایر مواد نیازمند دمای پایین در یخچال دیگری موسوم به یخچال محیط کار که در اتاق معاینه قرار دارد نگهداری می شوند.

یخچال واکسن: درمحل دور از نور با فاصله مناسب از دیوار (۱۵-۲۰ سانتی متر) به صورت تراز قرار گرفته باشد. هشت عدد آیس بگ با توجه به ارتفاع جایخی به صورت ایستاده و یا به پهلو خوابیده درجا یخی با فاصله مناسب قرار گیرد.

ترموتر در داخل یخچال وجود داشته باشد. واکسن ها و حلال ها در طبقات یخچال بر اساس دستورعمل کشوری به صورت جداگانه در داخل سبد با نصب اتیکت قرار داده شود. تاریخ بازگشایی واکسن ها ثبت شده باشد. بطری آب نمک و آب جوشیده با درج تاریخ تهیه در قسمت تحتانی یخچال موجود باشد. (آب نمک ماهانه و آب جوشیده در صورت عدم استفاده هفته ای یکبار تعویض گردد.) نمودار رسم درجه حرارت یخچال، فرم تبدیل ماه های میلادی به شمسی هیچ چیز دیگری نباید در یخچال واکسیناسیون قرارداده شود.

کپسول اکسیژن: کپسول اکسیژن پر به همراه ماسک و مانومتر و چرخ گردان در کنار تخت معاینه قرار گرفته و دستورالعمل استفاده از آن در کنار کپسول اکسیژن نصب شده باشد.

ترالی پانسمان دو عدد بیکس جهت قراردادن پنبه و گاز و باید یکی از بیکس ها استریل باشد (مدت زمان استریل ماندن وسایل در صورت رعایت شرایط ۱ هفته است) در صورت وجود امکانات بهتر است دو ست استریل حاوی رسیور، گالی پات، پنبه و گاز و پنس و پنست بصورت پگ شده نیز در طبقه پایین ترالی نگهداری شود. چیتل فورسپس جهت برداشتن وسایل از داخل فور. دیش درب دار جهت قراردادن باند وچسب و... رسیور، گالی پات، پنس، پنست، قیچی و محلولهای ضدعفونی کننده، گوشی مامایی، لگن استیل، ظروف استوانه ای جهت قرار دادن وسایل

سونیکید (sonicaid): دستگاه سونیکید برای اندازه گیری ضربان قلب جنین بوده و باید در کنار تخت معاینه به دیوار نصب شود و در کنار تخت نیاز به پریز برق برای شارژ کردن نیاز است.

گوشی مامایی: در زمانی که امکان استفاده از دستگاه سونیکید نمی باشد مورد استفاده قرار می گیرد و در ترالی پانسمان نگهداری می شود.

تخت معاینه : در اتاق معاینه در محل مناسب و دور از دید سایر مراجعان قرار گیرد و روی آن را با مشمع تمیز پوشیده و در معرض باد قرار نداشته باشد.

پاراوان: پاراوان پانلی است لولایی که معمولا دارای ۳ یا ۴ لنگه است و به نیت حفظ حریم خصوصی افراد و بیماران استفاده می شود.

برانکارد تا شو : جهت حمل بیمارانی که قادر به حرکت نیستند استفاده می شود. برانکارد بایستی زیر تخت معاینه نگهداری شود.

پایه سرم: در کنار تخت معاینه در محلی مناسب قرار می گیرد. جهت نگهداری سرم در شرایطی که پزشک در خانه بهداشت حضور دارد و سرم تجویز می نماید مورد نیاز می باشد.

دستگاه فور: فوردر پزشکی نام دستگاهی برای ضد عفونی و استریلیزاسیون تجهیزات و وسایل فلزی می باشد. عموماً در رده دمایی ۵۰ الی ۳۰۰ درجه سانتیگراد کاربرد دارند و توسط ترموستات می توان بنا به شرایط مورد نیاز درجه گرما را کنترل کرد. بدنه یک فور دارای دو جداره است که در صرفه جویی انرژی بسیار مؤثر است. در صورت موجود بودن بر روی تریالی فور قرار گرفته و دستورالعمل استفاده از آن به صورت تایپ شده با جلد نایلونی بر روی در آن نصب شده باشد.

ترازوی پرتابل: جهت استفاده در روستای قمر یا در مراجعه به خانوارها برای مراقبت در منزل در موارد خاص می باشد.

در محل مناسب نگهداری شود. دقت ترازو قبل از استفاده با وزنه شاهد کنترل شود.

ترازوی شلوارکی جهت توزین اطفال در موارد پیگیری می باشد.

واکسن کاریز: در ابتدای هر روز کاری، باید واکسن کاریز شارژ شود (آیس بگ و ترمومتر درون آن قرار گیرد) و برای شرایط اضطراری نظیر قطعی برق آماده باشد. از کاربردهای دیگر آن حمل مقدار کم واکسن و حلال، نگهداری واکسن حداکثر ۲۴ ساعت با رعایت زنجیره سرما، حمل واکسن و حلال از مراکز بهداشتی درمانی به خانه های بهداشت و تیم های سیاری و نگهداری واکسن در زمان برفک زدایی یخچال یا مواقع قطع برق است.

کیت کلر سنج: کیت کلر سنج سالم بوده و با محلول های کافی و قرص معرف در محل مناسب در اتاق قرار گیرد. کلر مادر با (درج تاریخ ماهانه باید تهیه شود) در محل مناسب و در معرض دید در روی تریلی مربوطه قرار گیرد.

سفتی باکس: تمامی سرنگ ها بعد از تزریقات باید درون safety box ریخته شوند و زباله های عفونی در سطل پلاستیکی دیگری که دارای کیسه است قرار می گیرند. در اتاق ایمن سازی و معاینه در محل مناسب قرار داده شود و دور از دسترس کودکان و مراجعین باشد. بیش از سه چهارم سفتی باکسها پر نشده باشد و گردش کار مناسب جهت جمع آوری و تحویل سفتی باکس ها وجود داشته باشد.

ترالی پیشگیری و مراقبت بیماریها و بهداشت محیط و کار :

ترالی جهت قرار دادن ملزومات پیشگیری از بیماری ها و بهداشت محیط در اتاق معاینه قرار دارد. ملزومات این ترالی شامل :

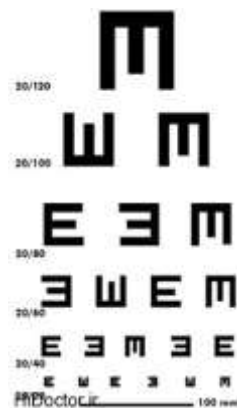
ست هاری که درون یک دیش درب دار قرار گرفته است. جعبه کلرسنجی، جعبه ید سنج، سینی ORT (پیمانه مدرج، پودر ORS، قاشق، پارچ)، لام و لانتست ها، ظروف نمونه گیری خلط، بطری شیشه ای تیره رنگ محتوی کلرمادر و کیف اشاره شود.

از طبقه پایین این ترالی می توان جهت قرار دادن، لگن استیل و واکسن کاربر استفاده کرد.

پودر پرکلرین، کرئولین، هالامید، آهک و سموم در جای خشک و خنک، در ظروف پلاستیکی دردار و دور از دسترس اطفال نگهداری شود.

به منظور جلوگیری از نفوذ گرد و غبار بهتر است وسایل با روکش پارچه تمیز پوشانده شوند.

چارت سنجش بینایی: با توجه به اندازه چارت درمحل که بتوان ۴ تا ۶ متر از آن فاصله گرفت نصب شود و اگر امکان رعایت این فاصله در اتاق معاینه امکان پذیر نیست، می توان از مکان مناسب دیگری برای نصب تابلو بینایی سنجی استفاده نمود.

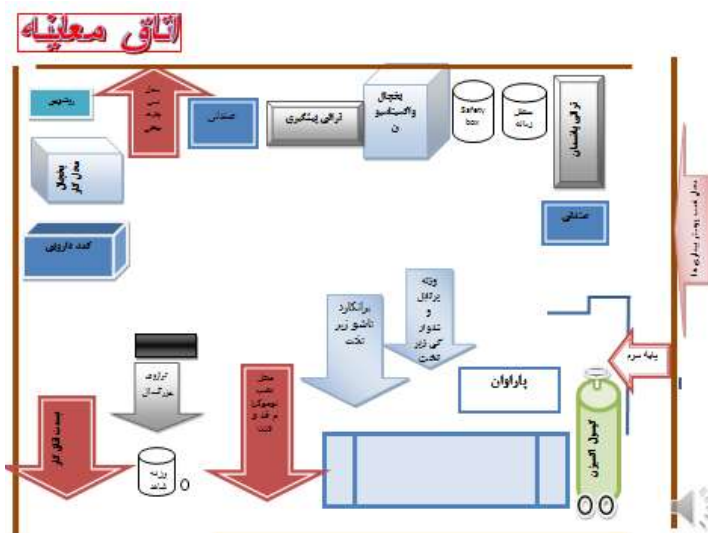

سینی ORT: شامل: پارچ یک لیتری ولیوانهای ۲۰۰ و ۲۵۰ سی سی، قاشق چایخوری، مرباخوری، غذا خوری و چند بسته O.R.S است و باید دور از گرد و غبار قرار گیرند.

موارد قابل نصب در برد اتاق شماره ۲		
ردیف	موارد مورد انتظار	استاندارد مورد انتظار
۱	نمودار رسم درجه حرارت یخچال و فرم تبدیل ماه های میلادی به شمسی	مطابق فرمت تعیین شده بر روی یخچال نصب و درجه حرارت روزانه کنترل و نمودار آن رسم گردد.
۲	پوستر سل	در محل دید نصب شده باشد به نحوی که بهورز در زمان شرح حال گیری و معاینه بتواند از آن استفاده نماید
۳	پوستر بیماران روانی- عصبی	در محل دید بهورز نصب شده باشد. به نحوی که بهورز در زمان شرح حال گیری و معاینه بتواند از آن استفاده نماید

محل نگهداری بوکلت ها، کتب و دستور عمل ها

ردیف	موارد مورد انتظار	استاندارد مورد انتظار
۱	کتابچه راهنمای واکسیناسیون	آخرین چاپ این کتابچه باید در قفسه کتابخانه نگهداری شود
۲	جزوات و کتب آموزشی	آخرین جزوات و کتب آموزشی بهورزی به طور مرتب در کمند نمایش در یک طبقه جداگانه نگهداری شود.
۳	پمفلت های آموزشی	پمفلت های آموزشی جدید به طور مرتب در کمند نمایش در یک طبقه جداگانه چیده شود.
۴	بخشنامه ها و دستور عمل های جدید	بخشنامه ها و دستورالعمل های جدید به تفکیک بخشنامه های اداری و فنی در زونکن جداگانه و با نصب اتیکت در قفسه یا فایل نگهداری گردد. زونکن مربوط به بخشنامه های فنی به تفکیک برنامه ها با نصب اتیکت جداسازی شود.

آشپزخانه:

یخچال بهورز: جهت نگهداری مواردی نظیر محیط های کشت آمپول های پیشگیری از بارداری شیاف ها مواد لازم جهت غذای کمکی اب و سایر نوشیدنی های و سایر مواد نیازمند دمای پایین نگهداری شود. در صورت نبود آشپزخانه در اتاق شماره ۲ در کنار یخچال واکسن

اجاق گاز: برای تهیه آب جوش و آموزش غذای کمکی به مادر

کابینت: آشپزخانه دارای حداقل ۳ متر کابینت جهت نگهداری وسایل تهیه غذای کمکی وسایل بهورز

نگهداری وسایل و تجهیزات خانه بهداشت:

۱-پایش کیفیت تجهیزات و ملزومات

۲-جلوگیری از آسیب و آلودگی

۳-ایمن سازی و جلوگیری از آتش سوزی

۴-محافظت در برابر حشرات و جوندگان

۵-کنترل دما و رطوبت

۶-الزامات محل نگهداری وسایل و تجهیزات

• پایش کیفیت تجهیزات وملزومات :

- بررسی از نظر شکستگی (میز صندلی قفسه دارویی و...)
- ترک خوردگی یا پارگی (ترک خوردگی بدنه وسایل یا پارگی کابل های الکتریکی) مثل سیم برق یخچال یا رایانه
- تغییر رنگ در بدنه تجهیزات و ملزومات پزشکی و سایر اقلام مثل علامت سوختگی برق سونیکید، تغییر رنگ داروها، قطره های کلرسنجی
- زنگ زدگی و سوراخ شدگی (در اقلام مصرفی یا بسته بندی آنها) مثل اقلام فلزی مثل قیچی و پنس یا کاف دستگاه فشارسنج سوراخ باشد
- نشستی (بطور مثال نشستی کپسول اکسیژن یا اطفای حریق)
- چسبندگی (لوله های پلاستیکی و ...) یا چسبندگی لوله های فشار سنج
- بوی غیر معمول: مثل بوی گاز د رخانه بداشت گاز کشی شده و استشمام بوی نفت و یا هر بوی غیر معمول که نباید حس شود.

• جلوگیری از آسیب و آلودگی

۱. آسیب فیزیکی: برای جلوگیری از شکستگی، اقلام شکننده در پایین ترین سطح قرار گیرد و نباید اقلام در ارتفاع بیش از ۲,۵ متر قرار داده شود. و وسایل را براساس تناوب استفاده در جای مناسب قرار دهد. وسیله ای که مکرر از آن استفاده می شود در دسترس و در مکانی مناسب قرار بگیرد. مانند فشار سنج، تب سنج که در داخل سینی معاینه شود و نباید آن هارا در جایی قرا داد که دسترسی به آن دشوار باشد.

۲. آلودگی: تجهیزات و ملزومات خانه بهداشت بر اساس نوع آنها باید بطور مستمر و منظم با استفاده از پاک کننده های مناسب مطابق با توصیه سازنده کالا تمیز و ضد عفونی شوند، و ابزاری که کمتر استفاده می شوند با کاور پوشانده شود. زباله و پسماندهای برای جلوگیری از ورود حشرات و حیوانات موذی باید در سطل های زباله دارای در و بطور بهداشتی دفع شود. و دفع بهداشتی زباله در خانه بهداشت از اولویت هاست.

۱. معیارهای ضد حریق بر اساس ضوابط جاری رعایت گردد.

۲. هر ۳ ماه یکبار کپسول های آتش نشانی از نظر فشار مناسب و عملکرد درست و تاریخ تعویض کنترل شود.

۳. بهورزان باید از نحوه کار کردن با کپسول های ضد حریق آگاهی داشته باشند.

وسایل و تجهیزات فلزی و غیر فلزی که روزانه مورد استفاده قرار می گیرند باید بر اساس دستور عمل شرکت سازنده روزانه شسته ، ضد عفونی و استریل شون (دستگاه سونیکید یا پنس...) باشد. و اگر دستگاه اتو کلاو درر خانه بهداشت نیست به مرکز خدمات جامع سلامت فرستاده شود.

• محافظت در برابر حشرات و جوندگان

۱. نظافت خانه بهداشت بایستی بطور منظم و مستمر رعایت گردد. (میز، صندلی، تخت معاینه، پروپ سونیکید)

۲. از ورود حشرات و حیوانات موذی به خانه بهداشت بر اساس دستور عمل های بهداشت محیط جلوگیری گردد (زباله ها در سطل درب دار ریخته شده ، بسته بودن مناسب درب وسایل و ملزومات زباله های عفونی. برای جلوگیری از ورود حشرات و نصب توری فلزی یا پارچه ای برای در و پنجره های خانه بهداشت)

۳. بطور منظم از نشانه های حضور حشرات و حیوانات موذی بررسی و کنترل گردد.

• کنترل دما و رطوبت

۱. دمای خانه بهداشت بر اساس دستور عمل های سلامت محیط و کار بطور متوسط ۲۰ تا ۲۵ درجه سانتیگراد باشد.

۲. رطوبت نسبی خانه بهداشت بر اساس دستور عمل های سلامت محیط و کار ۵۵ تا ۶۰ درصد باید بوده و اقدامات ذیل جهت کنترل رطوبت الزامی است.

الف: تهویه

وجود پنجره یا هواکش جهت تهویه هوای اتاق ها الزامی است.

ب: تصفیه هوا

با توجه به فضای خانه بهداشت (در صورت نامطبوع بودن هوا) اقدام به باز کردن پنجره ها یا استفاده از تصفیه کننده هوا استفاده شود .

ج: نور خورشید :

پنجره های خانه بهداشت باید دارای پرده برای جلوگیری از نور خورشید داشته باشد.

تجهیزات و ملزومات خانه بهداشت در مقابل نور خورشید قرار نگیرند.

الزامات محل نگهداری وسایل و تجهیزات

۱. دیوارها و سقف نباید از وسایل قابل اشتعال ساخته شود.

۲. محل مناسبی برای نگهداری اسناد و مدارک انبار باید وجود داشته باشد.

۳. درب های خانه بهداشت باید دارای طول و عرض مناسب و با قابلیت نظافت آسان باشد.

۴. میزان روشنایی اتاق ها باید مناسب و کافی باشد.

۵. پنجره های خانه بهداشت باید دارای اندازه مناسب و قابلیت باز و بسته شدن کامل برای جلوگیری از ورود گرد و غبار و آلودگی و دارای توری مناسب باشد.

۶. محل قرارگیری یخچال واکسن، دستگاه فور، سونیکید، کپسول اکسیژن در اتاق کار بهورزان دور از نور خورشید بوده و دستور عمل نحوه استفاده به آن الصاق شده باشد.

۷. فور در یک مکان ثابت قرار داد شود و از قرار دادن وسایل اضافی بر روی فور خودداری گردد و قبل از قراردادن وسایل در داخل فور، آنها را کاملاً خشک کنید.

۸. مواد قابل اشتعال و آتش گیر را از کنار سیلندرهای اکسیژن دور کنید. سیلندراکسیژن را به طور کامل ایستاده نگهداری کرده و به کمک تسمه یا زنجیر از افتادن آنها جلوگیری کنید. از غلتاندن سیلندر روی زمین خودداری کنید. هنگام پائین آوردن سیلندر از چرخ دستی مخصوص این کار استفاده کنید.

وضعیت نظافت محوطه

کف حیاط بهداشتی و قابل شستشو باشد.

نظافت حیاط رعایت شده باشد.

به فضای سبز حیاط توجه شده باشد.

هیچ گونه وسایل اضافی و اسقاطی درحیاط خانه بهداشت وجود نداشته باشد.

فاضلاب خانه بهداشت به صورت بهداشتی دفع گردد.

زباله های خانه بهداشت به صورت بهداشتی جمع آوری و دفع شود.

برفروبی محوطه و پشت بام (در زمستان) انجام شده باشد.

وضعیت نظافت کلی خانه بهداشت

نظافت اتاق ها و سالن انتظار و انباری رعایت شود.

دراتاق ها ازسطل زباله درب دار دارای کیسه زباله استفاده شود.

گرمایش و سرمایش فضای محل کار مناسب باشد.

نظافت سرویس بهداشتی به صورت روزانه انجام شود.

سرویس بهداشتی دارای مایع دستشویی، آب، سطل زباله درب‌دار با کیسه زباله باشد.

نظافت درب و پنجره ها و شیشه‌ها انجام شده باشد .

میز کار تمیز و مرتب باشد.

قفسه‌ها، کمد نمایش، کمد دارویی و فایل‌ها تمیز و مرتب بوده و دارای پوشش نایلونی مناسب باشد.

ترالی پانسمان و وسایل پانسمان کامل، تمیز و مرتب باشد.

سینی معاینه و سینی ORT کامل، تمیز و مرتب باشد.

داخل و خارج یخچال تمیز و مرتب باشد.

تخت معاینه، پاراوان، ملافه روی تخت و قد سنج و وزنه‌ها تمیز و مرتب باشند.